

Masse af de Menige har aldeles ikke forliget sig med at betragte det andet Køn som Lige, og man har ingen Sikkerhed for, at Partiets Principper i kommende Tilfælde altid vil tvinge de i denne Retning konservative Arbejdere til Lydighed under Ideen. Det vilde være en stor Dumhed, om socialdemokratiske Kvinder vilde aldeles indordne sig under et Parti, ligegyldigt hvad det kalder sig, og overlade det *alene til Mænd* at varetage deres Interesser. Kvinderne har ikke alene det samme at kæmpe for som Mændene, men *de har tillige at kæmpe for social og politisk Ligestillelse med disse*. Der er blandt socialdemokratiske Mænd megen Uvilje f. Ex. mod at lade Kvinderne faa samme Betaling som Mænd for deres Arbejde, og mod at aabne dem Adgang til alle Sysler, og de arbejdende Kvinder kan ikke trygt lægge Hænderne i Skodet og overlade det andet Køn den hele Ledelse.

Men at Kvinderne bør slutte sig til de socialistiske Ideer og efter Evne arbejde for disse, det tillader jeg mig at fastholde.

Frøken Bruhns Udsagn om, at Fattigdommen *ikke kan* udryddes, er en Floskel uden Spor af Sandhed og som savner enhver Begrundelse. Hvorfor i al Verden skulde Fattigdom og Nød ikke kunne udryddes? Der er jo Overflod paa alt, hvad Mennesker trænger til? Men det ligger rigtignok paa de Riges Pakhuse. Hvorfor skulde ikke en anden Arbejdsfordeling og en anden Ordning af Erhvervsvirksomheden i Samfundet kunne skabe lykkelige Tilstande for alle? Hvorpaa støtter De den uden Spor af Bevis udkastede Sætning, at Fattigdommen ikke under en anden Samfundsordning kan udryddes? Skal maaske det, at Fattigdommen hidtil har været at finde i de fleste Samfund — men dog ikke alle — være noget Bevis for, at den ikke i Fremtiden kan afskaffes? Hvis De mener det, hvor kan De saa f. Ex. tro paa, at Fremtiden skal kunne bringe Kvinden Ligestilling med Manden, thi det har hun jo heller aldrig før haft i noget Land? De siger, at den europæiske Intelligens i vore Dage betragter Fattigdommens Udryddelse som Utopi, og at der mellem Filantroperne ikke findes mange, der tror paa Fattigdommens Udryddelse. Det er ikke Sandhed. Hvem mener De forresten med Intelligensen? For maaske mener vi ikke det samme. Dersom De med Intelligensen mener den store Masse af nogenlunde formuende, der har Interesse i at opretholde Kapitalismen, saa kan De gerne have Ret i, at der er nogle af dem, der ikke tror, at det er muligt at udrydde Fattigdommen, men deres Tro er heller ikke meget værd, thi den hviler paa Uvidenhed. Hvis De med Intelligensen tænker paa de mange saakaldte Videnskabsmænd, som Staterne betaler for paa Universiteterne at agitere mod »statsfarlige« Theorier, da tvivler jeg ikke paa, at man kan leje en hel Del af den Slags til at sige, at Fattigdommen ikke kan udryddes. Men blandt de uafhængig stillede Videnskabsmænd, der befatte sig med Samfundsproblemer, vil De vanskelig finde nogen, der slutter sig til en saa absurd Paastand, som at »Fattigdommen ikke kan udryddes«. Hvoraf ved De altsaa, at Fattigdommen ikke kan udryddes, og hvorpaa støtter De det? Det er Dem, der skal føre Beviset for en saa urimelig Paastand.

Saalænge indtil De har bevist, at Fattigdommen *ikke kan* udryddes, beholder jeg min Tro paa, at den kan det, og jeg spørger da: *hvordan skal vi udrydde Nøden og Elendigheden i Samfundet?* Det er jo dog Hovedsagen, — det er jo dog det store Maal, der skal kæmpes imod.

Det er efter Frøken Bruhns Artikel aldeles klart, at hun med mig er enig i, at Nøden og Elendigheden ikke kan afskaffes, selv om alle liberale- og venstresindede Partiers Programmer virkelig gjordes. Men hun forsvare det med, at det overhovedet ikke er muligt at udrydde Fattigdommen, og man kan da billigtvis ikke fordr, at de Liberale og Venstre skal have sat sig dette umulige Maal. Baa de Liberale og Venstre bygger deres Theorier paa den kapitalistiske Samfundsordning, og Frøken Bruhn og jeg er altsaa enige om, at saalænge den bestaar, reddliver Nøden og Elendigheden at regere i den arbejdende Klasse, fordi nødvendigvis Kapitalen mere og mere bevislig samles paa faa Hænder og Antallet af de besiddelsesløse forøges.

Med den Tanke, at Fattigdommen »ikke kan afskaffes«, opgiver Frøken Bruhn Ævret og forlader Kamppladsen. Hun mener aabenbart ogsaa, at Fattigdommen heller ikke kan væsentlig indskrænkes. I alt Fald angiver hun ikke noget som helst Middel dertil og inddrømmer ved sin Tavshed, at det kapitalistiske Samfund hverken kan faa Bugt med eller i alt Fald faa indskrænket Nøden. Ja, naar selve Tilhængerne af Privatkapitalismen erkender, at den Samfundsordning ikke kan bringe Fattigdommen til at ophøre, saa behøver jo ikke vi, der er Modstandere, at indlade os mere paa det.

Men vi andre opgiver ikke Troen paa, at lykkeligere Samfundstilstande *kan* etableres, og det Haab er mange Menneskers eneste Støtte i mørke og trykkende Tider. Kan vel være, at »en socialistisk Stat er endnu kun et Ideal, der hidindtil ikke har skaffet sine Dyrkere hverken Lykke eller Velvære«, som Frøken Bruhn skriver. Sandt nok, der er mange Social-Demokrater, der har maattet bøde haardt for deres Tro. Men er det noget Bevis for, at de har haft Uret? Er det ikke altid saadan, at store samfundsomvæltende Ideer maa kæmpe sig frem gennem Forfølgelser? Det er dog ikke ganske sandt, at de, der tro paa og kæmpe for en Ide, slet ingen Lykke faar, fordi de ikke naar at se den sejre. Jeg hører ingenlunde til dem, der mener, at det er forsvarligt og moralsk at ofre alt for andre, men der er dog sandelig Lykke i at vide, at man har bidraget til at bygge den Samfundsaaend op og sprede de Ideer, der en Gang skal skabe et lykkeligt Samfund. Nuvel, vi Social-Demokrater tror, at en socialistisk Stat vil være et uhyre Fremskridt, og at den vil kunne udrydde Nøden og Elendigheden i Samfundet. Vi tro ikke i det blaa, men vi støtte vor Tro paa et solidt Grundlag, paa Undersøgelse af Lovene for Samfundets Erhvervsvirksomhed. Men det skrives der jo Bøger om, det er for stort et Spørgsmaal til at behandles i en Avisartikel.

Tror De nu virkelig, at Deres haabløse og negative Standpunkt — som deles af saa mange — kan tage Kampen op med den haabfulde positive Lære, man kunde næsten sige Religion, der med god Grund